

Taller d'Història de Sarrià

Dijous 20 de novembre de 2025

Sumari

- Recordatori de **Lluís Reverter**
- Situació del **web del Taller d'Història**
- Col·laboració del Taller d'Història en el **Open Barri.**
- Presència sarrianenca a la constitució i accionariat del **Ferrocarril de Barcelona a Sarrià, el 1858**
- **El Marquès de Foronda a Sarrià**

Recordatori de Lluís Reverter

En Lluís ens va deixar la matinada de dilluns 17 de novembre. Durant molt temps, va venir a les tertúlies del Taller d'Història de Sarrià, aportant la seva simpatia i coneixement de la història del barri i del país.

Era l'adroguer del barri. Els primers passos en la política els va fer els anys setanta com a militant de Convergència Socialista, que després s'integrà al PSC.

Recordatori de Lluís Reverter

El novembre 1974, quan tenia poc més de 30 anys, va entrar a l'Associació de Veïns de Sarrià, on va ser vicepresident fins a la primavera de 1979.

Va ajudar a obrir camins en algunes campanyes ciutadanes com la recuperació pública del parc del Castell de l'Oreneta, o que l'Ajuntament adquirís la finca de la Vil·la Cecília i part del parc de Santa Amèlia, can Ponsic o les casetes del carrer Canet, entre altres accions per protegir el patrimoni històric i arquitectònic del barri. Ell mateix ens ho havia explicat.

La trajectòria posterior és ben coneguda: regidor en el primer Ajuntament democràtic de Barcelona, col·laborador de Narcís Serra al ministeri de Defensa i secretari de la Fundació La Caixa.

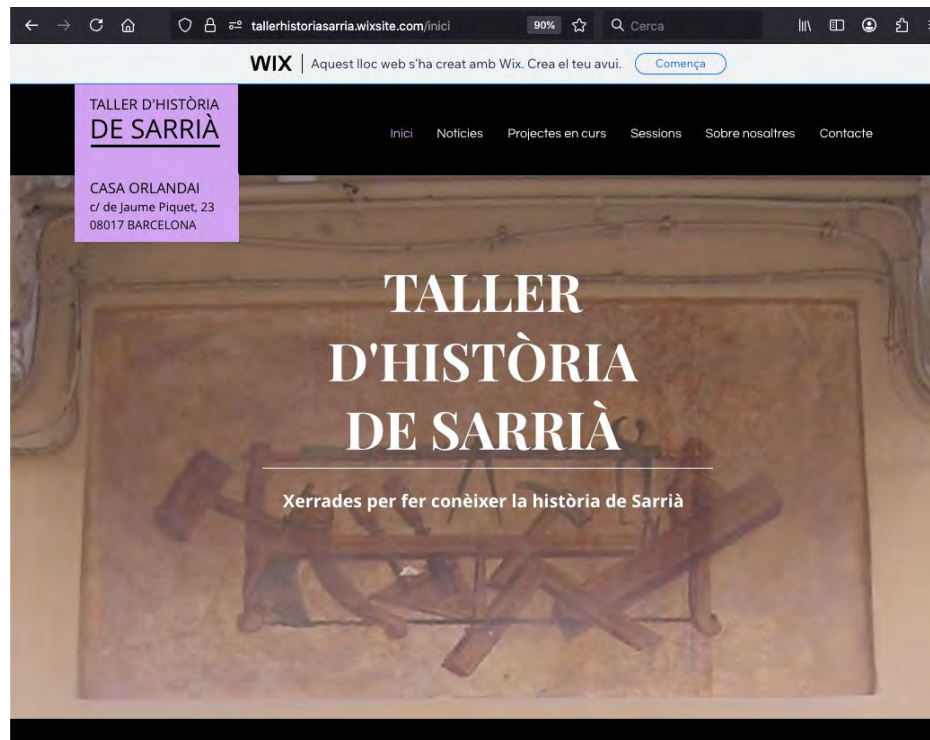

Fira de Nadal de 1981. Fons AV de Sarrià

Situació del web del Taller Història de Sarrià

El web del Taller d'Història es troba en un impàs. La plataforma on la tenim allotjada, Wix, ens diu que hem esgotat l'espai de magatzematge de dades gratuït, i que cal pagar una subscripció per poder mantenir el que tenim i pujar altres documents.

L'alternativa seria obrir un web amb Word Press, el més senzill possible, per poder continuar amb una web pròpia.

Barcelona 2026. Capital Mundial de l'Arquitectura

L'any vinent Barcelona acull els actes com a Capital Mundial de l'Arquitectura.

Els coordinadors de l'Open Barri, membres del 48H Open House BCN ens han convocat a una reunió per parlar de l'organització al juny de l'Open barri dedicat a Sarrià-Sant Gervasi.

Es farà entre el 15 i el 28 de juny, i els dies del 26 al 28 hi haurà el cap de setmana de portes obertes.

Barcelona 2026. Capital Mundial de l'Arquitectura

Open Barri comprendrà el territori de Sarrià, Sant Gervasi i Vallvidrera, i ens demanen que el Taller d'Història sigui un col·laborador en la seva preparació.

Edificis per portes obertes o activitats paral·leles

- Consolat Nord-Americà.
- Vil·la Urània.
- Centre cultural Casa Orlandai.
- Mercat de Vallvidrera.
- Mercat Galvany.
- Casa Jaume Sans.
- Casa Mumbrú.
- Plaça de Sarrià i voltants.

Espais ocults

- Refugi Salesians.
- Refugi soviètic.
- Trams del ferrocarril.
- Jardins privats.

Taller temàtic

- Taller de tècniques constructives tradicionals: realització d'un taller d'esgrafiats (Sarrià com a fons d'artesans)

Xerrada/taula rodona

- Xerrada sobre el patrimoni desaparegut.

Accionariat del Ferrocarril de Barcelona a Sarrià, el 1858

El 23 de juny de 1863 es va inaugurar la línia del Ferrocarril de Barcelona a Sarrià.

Uns anys abans, el 1858, s'ha constituït la companyia.

L'estació de plaça Catalunya, de Maurici Serrahima Palà, de 1863.

Constitució i accionistes del FBS

Una vegada aprovada la llei de ferrocarrils espanyola, el 1955, l'any següent, l'11 de juliol de 1856, l'empresari mataroní establert a Madrid Luis Simón Peray aconseguí la concessió per construir un ferrocarril de Barcelona a Sarrià, per Gràcia i Sant Gervasi.

Ildefons Cerdà va estar en contra del projecte inicial, ja que tallava diverses illes pel mig, cosa que va comportar fer passar el tren pel carrer Balmes.

Accionistes de la FBS

El principal accionista era el concessionista Luis de Simón Peray i alguns familiars, que controlaven 1.025 de les 4.001 accions, més del 25%. La majoria dels principals accionistes eren negociants relacionats amb els ferrocarrils, de molts indrets diferents.

N'hi havia alguns de Sarrià o molt vinculats amb la vila:

Ramon Bonaplata i Nadal

Josep Canet i Gelabert

Marqués de Casa Fontanelles

núm	cognoms	nom	accions	origen, residència
1	Simón y Peray, de	Luis	900	Mataró, Madrid
2	Prats	Agustín	100	Sants
3	Simón, de	Francisco	75	Mataró
4	Compte	Manuel de	50	Barcelona
5	Figuera	Ramón	50	Vic
6	Bonaplata y Nadal	Ramón	50	Barcelona
7	Vidal	Bartolomé	50	Barcelona
8	Maresch	Francisco	50	Barcelona
9	Toda	Eduardo de	50	Alcalá de Henares
10	Canet y Gelabert	José	50	Sarrià
11	Casa Fontanellas	Marqués, El	50	Barcelona
12	Bohigas	Francisco	50	Tarragona
13	Bergue	Miguel de	50	Londres
14	Bergue	Cornelio de	50	Londres
15	Canals	José	50	Borredà
16	Cumí	Segismundo	50	Sant Hipòlit
17	Fargas y Soler	Antonio	50	Palma
18	Falguera	Felix Maria	50	Mataró
19	Ferrer	Melchor	50	Barcelona
20	Guasch	José	50	Cambrils
21	Guiu	Salvador	50	Cervera
22	Ortega	José M.de	50	Santoña
23	Peray	Alejandro	50	Barcelona
24	Pelachs	Pablo	50	Castellar

Accionistes sarrianencs de la FBS

En total hi havia 34 accionistes amb residència habitual a Sarrià o molt vinculats a la vila, el 20,6% dels accionistes, que en total reunien 364 accions, el 9,10 %.

Podem pensar que entre els habitants benestants de la vila, el ferrocarril de Barcelona a Sarrià va despertar prou interès fins a adquirir accions, però no un gran entusiasme. Tot i trobar-nos en moments de molta eufòria en la construcció de línies de ferrocarril.

A la llista dels 26 sarrianencs, cal afegir almenys 8 persones més molt vinculades a la vila.

146	Amat	Jacinto	2	Sarrià
147	Artigas	Salvador	2	Sarrià
84	Bosch y Canet	José	10	Sarrià
10	Canet y Gelabert	José	50	Sarrià
161	Casanellas	Vicente	1	Sarrià
91	Cuyás	Manuel	10	Sarrià
58	Estruch	Ramón	20	Sarrià
152	Fábregas	Francisco	2	Sarrià
126	Faura y Casanellas	Gabriel	5	Sarrià
162	Fisas	Jaime	1	Sarrià
153	Gibert	Francisco	2	Sarrià
154	Jordá	José	2	Sarrià
61	Margenat	Juan	20	Sarrià
49	Mumbrú	Juan	25	Sarrià
165	Rius	Salvador	1	Sarrià
157	Rocabert	Domingo	2	Sarrià
164	Ros	Vicente	1	Sarrià
138	Soler y Espalter	Magin	5	Sarrià
141	Tintoré	Jaime	5	Sarrià
108	Torner	Vicente	10	Sarrià
145	Torner	Narciso	3	Sarrià
158	Torner	Jacinto	2	Sarrià
139	Turent	Ignacio	5	Sarrià
53	Vilardell	Ignacio	25	Sarrià
159	Viñals	Salvador	2	Sarrià
160	Viñals	José	2	Sarrià

Color polític dels accionistes sarrianencs de la FBS

S'ha pogut vincular clarament a alguns d'aquests accionistes amb les principals fraccions polítiques. Destaca sobretot la vinculació de molts d'ells amb els liberals moderats: Bosch i Canet, Canet i Gelabert, Bonaplata, Cuiàs, Jordà, Margenat, Mumbrú, Torner i Vinyals. Entre aquests, trobem a 6 batlles de Sarrià i, almenys, 3 regidors.

Els carlins també hi estan representats, però molt menys nombrosos: Ramon Estruch, Domènec Rocabert i J. Tintoré.

És un exemple prou clar de la vinculació de les activitats econòmiques amb la política i els principals càrrecs públics a Sarrià. Cal destacar que, en alguns casos, aquests accionistes també tenen lligams familiars directes, per exemple en el cas de les famílies Bonaplata, Bosch, Canet, Cuiàs i Margenat, que formaven part el nucli liberal més actiu d'aquesta època.

Fallida del FBS

La vida del FBS va ser efímera: va fer fallida el 1869, sis anys després de la seva posada en funcionament. El 1874 es van vendre els actius de la companyia a una nova societat, el Ferrocarril de Sarrià a Barcelona, de vida molt més llarga.

Pràcticament, no hi ha vinculació dels nous accionistes amb gent de Sarrià.

Mariano de Foronda

El marquès dels tramvies, a Sarrià
(o l'origen de la *forondotèlia*)

20 de novembre de 2025

Mariano de Foronda y González-Bravo

- Mariano de Foronda y González-Bravo / Mariano de Foronda y González-Bravo Aguilera y Vallarino / Mariano de Foronda y González Vallarino
- El Escorial, 1873 – Foronda, 1861
- II Marquès de Foronda
- Militar (comandant de caballeria)
- Empresari i directiu del sector dels tramvies (Madrid, Sevilla, Barcelona)

Mariano de Foronda y González-Bravo

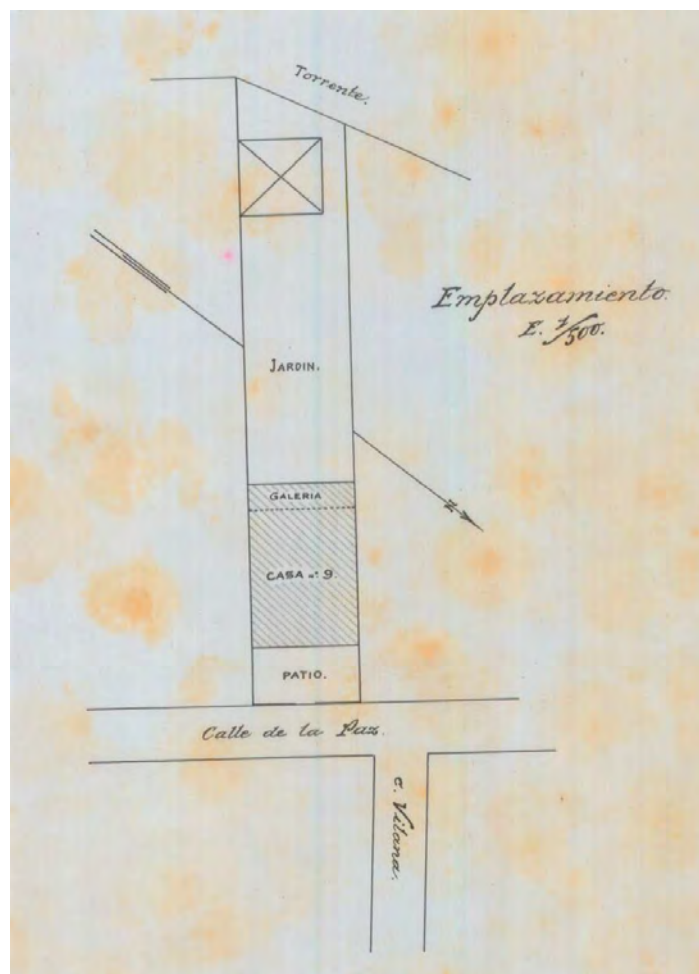
- President del comitè organitzador i director general de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929
- Diputat al Parlament espanyol pel Partit Conservador per la circumscripció de Jaén entre 1907 i 1923 (cop d'estat de Primo de Rivera)

Victòria Eugènia de Battenberg, reina d'Espanya, i Mariano de Foronda, director de l'Exposició Internacional de Barcelona, després de visitar el monestir romànic de Sant Miquel durant la inauguració del Poble Espanyol. Al seu darrere, Alfons XIII.
Autor: Pérez de Rozas Masdeu, Carlos. 1929. AFB.

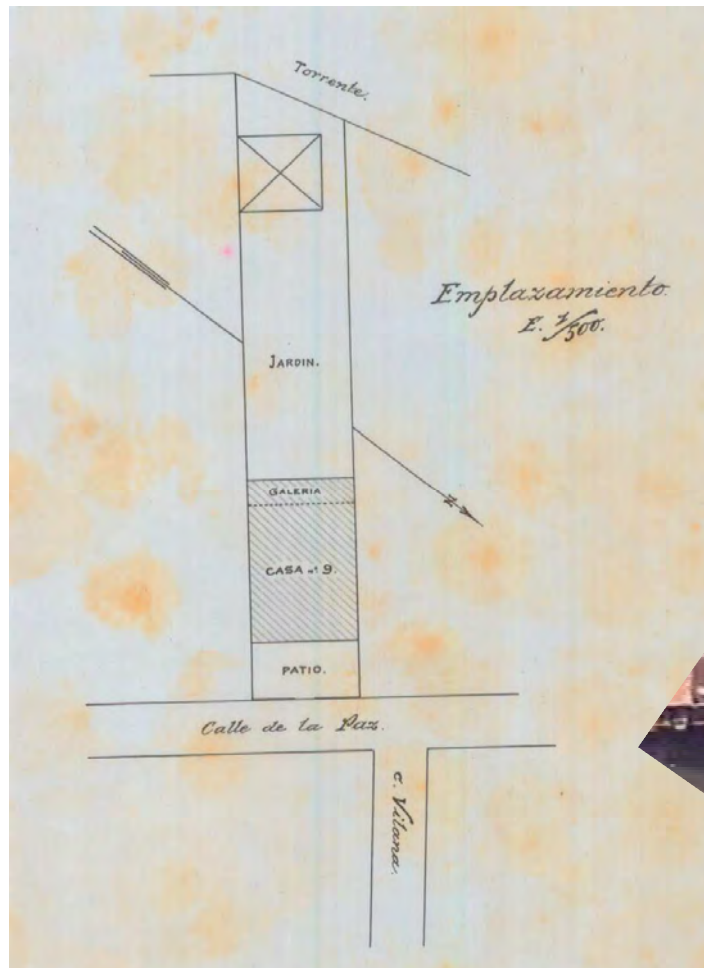

Carrer de la Pau, núm. 9 (Duquessa d'Orleans, núm. 13)

- Permisos d'obres: 1907 i 1908
- Domicili en el moment dels permisos d'obres (1907, 1908):
c/Bruc, 127, ppal

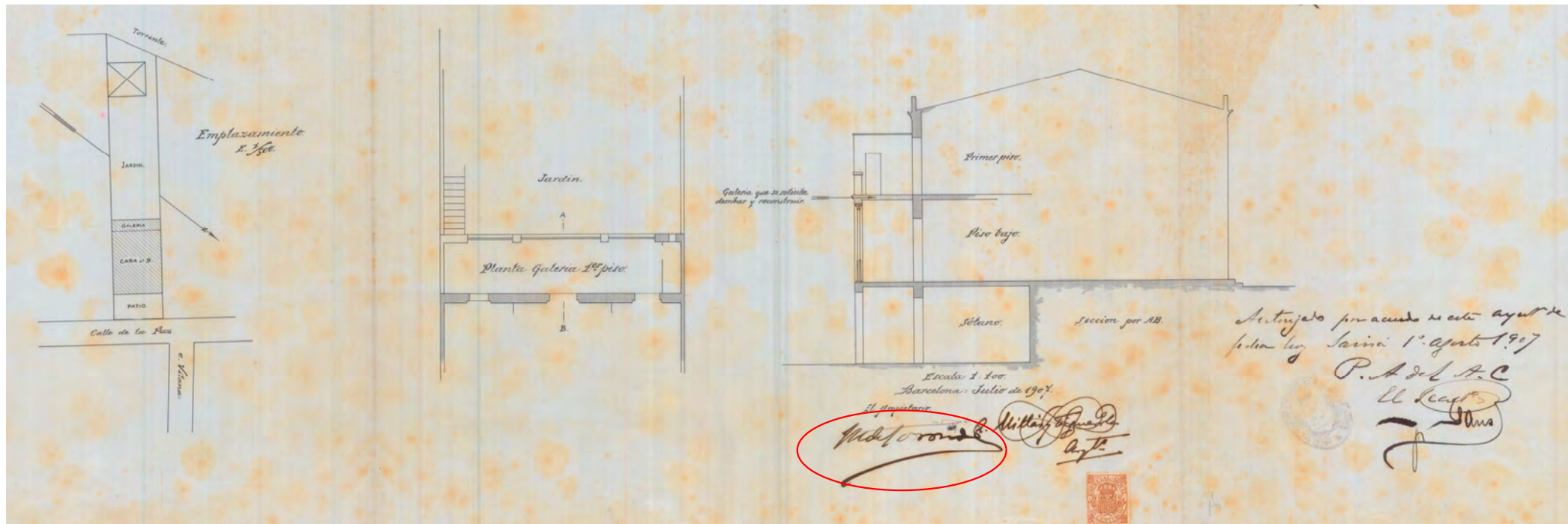

Carrer de la Pau, núm. 9
(Duquessa d'Orleans, núm. 13)

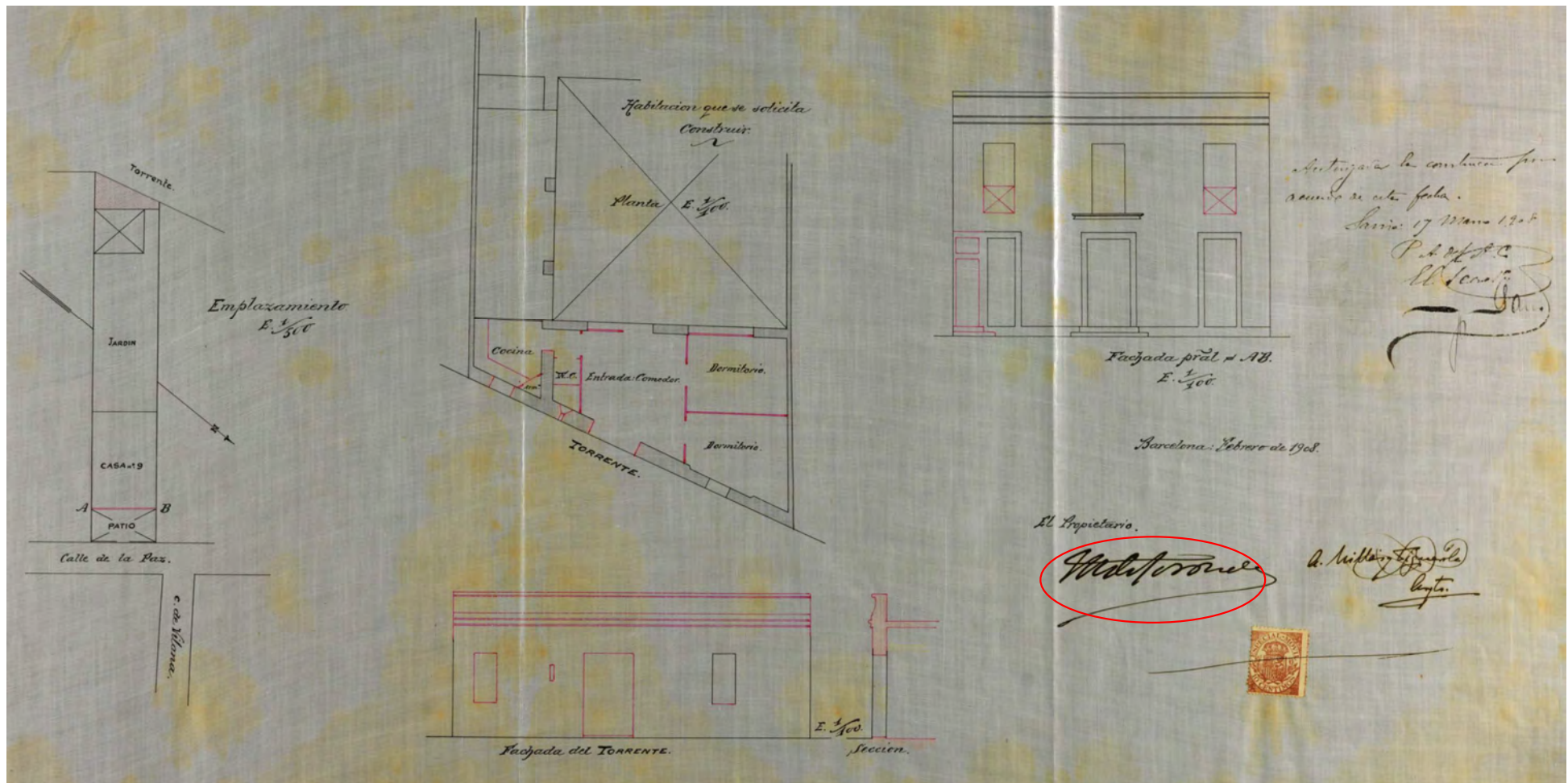
Carrer de la Pau, núm. 9 (Duquessa d'Orleans, núm. 13)

Permís d'obres. Any 1907. Arquitecte: Antoni Millàs.

Carrer de la Pau, núm. 9 (Duquessa d'Orleans, núm. 13)

Permís d'obres. Any 1908. Arquitecte: Antoni Millàs.

Carrer de la Pau, núm. 9

Padró de 1910

Padrón general de habitantes

Fóh. núm. _____ Año 1910

Ayuntamiento de _____ Distrito _____ Barrio _____

Calle de la Pau casa núm. 9 piso _____

Casa propia de Del firmante que vive calle de la Pau, 9. núm. _____

NOMBRES Y APELLIDOS	Relación de familia	FECHA DEL NACIMIENTO			Años de edad	NATURALEZA		ESTADO	PROFESIÓN (1)	Residencia habitual (2)	Tiempo de residencia en el pueblo	Contribución que satisface		¿SABE leer? (3)	Clasificación social (4)	OBSERVACIONES
		Día	MES	Año		Pueblo	Provincia					Territorial	Industrial			
Mariano de Foronda	Conjuge	14	Setbre	73	37	Esponal	Madrid	Cad.	Militar	Madrid	2					
Mercedes Gomez Uribarri		25	Julio	81	29	Madrid	Cad.	S. L.			2					
Luis de Foronda y Pina	Hijo	27	Marzo	06	5	Barcelona	Cat.				2					
Mamuel	Hijo	24	Abril	07	4	Barcelona					2					
Mariano		22	Junio	09	2	Sarrià	Barra				2					
Mamuel Gomez Uribarri	Hijo	16	Mayo	85	26	Madrid	Cat.	Impresor			1					
Antonio		12	Julio	90	21	Madrid		Religioso			2					
Cristina Alegre y Diez	Hija	24	Julio	72	38	Montalban	Teruel	Vda	Comercio	Barra	2					
Elena Calvo Gomez	id.	24	Agosto	87	22	Junco	Segu	Huera	Vda	Doncella	id.	2				
Liberia Carrero Tamarzo	id.	26	Julio	87	23	Levadilla	Palencia	Cat.	Doncella	id.	2					

El Cabeza de Familia,

M. Foronda

(Véanse las notas al dorso)

154

- Família
 - Mariano de Foronda i Mercedes Gómez de Uribarri
 - 3 fills
 - 2 germans de Mercedes Gómez de Uribarri
- Servei
 - 3 persones de servei
- Anys de residència "en el pueblo": 2
- Residència habitual?

Carrer de la Pau, núm. 9

Padró de 1915/1916

- Família i servei
 - Mariano de Foronda i Mercedes Gómez de Uribarri
 - 4 fills?
- Servei
 - 5 persones de servei
 - 1 institutriu
- Anys de residència: 6

Carrer de la Pau, núm. 9 (Duquessa d'Orleans, núm. 13)

- Confusió entre el núm. 9 actual (Torre Amat) i el núm. 9 antic (Mariano de Foronda)
- Frontis de la Torre Amat: 1875; Mariano de Foronda va néixer el 1873

ZOCO
BARCELONA

MARKETS PREMIUM UBICADOS EN ESPACIOS ESPECTACULARES

NEWS MARKETS EXPOSITORAS SOLIDARIDAD HISTORIA CONTACTO

TORRE AMAT

Torre Amat es una casa modernista del s.XIX situada en pleno corazón del barrio barcelonés de Sarrià,

La casa está declarada Patrimonio Histórico de la ciudad, no en balde su arquitectura modernista y su jardín conservan a la perfección este palacete **que mandó construir el Marqués de Foronda.**

En ZOCO Barcelona contamos con las mejores expositoras de moda, complementos, bisutería... y con un espacio gastronómico gestionado por el Petit Moll, que ofrece desayunos (zumos de frutas y verdes, cookies, cheesecake, carrotcake...), comida (mollete de calamares y vegetales planchados, tortillas, bikinis...), aperitivos (langostinos, hummus, croquetas, montaditos y tapas variadas...) y copas para los paladares más exquisitos.

40 expositoras, seleccionadas con mucho mimo, són las encargadas de ofrecer productos de máxima calidad a los visitantes. Para ZOCO Barcelona lo importante no es "llenar espacios" con muchos expositores, sino que cada participante se sienta protagonista del proyecto.

Además, como es habitual cuenta con su rincón **solidario.**

UN PALACETE MODERNISTA DONDE ORGANIZAR LOS EVENTOS MÁS EXCLUSIVOS

Torre Amat es una casa modernista del s.XIX situada en pleno corazón del barrio barcelonés de Sarrià, con capacidad para albergar un máximo de 300 personas en un entorno donde jardín e interior siguen recordando al esplendor de antaño.

La casa está declarada Patrimonio Histórico de la ciudad, no en balde su arquitectura modernista y su jardín conservan a la perfección este palacete que mandó construir el Marqués de Foronda. Es el espacio idóneo para celebrar eventos únicos e irrepetibles en Barcelona: reuniones, eventos de empresa, presentaciones de productos, banquetes (bodas, bautizos y comuniones), fiestas privadas, exposiciones, desfiles de moda, cócteles, etc.

Las sombras de naranjo, limoneros, hibiscos y laureles serán el escenario perfecto para crear un ambiente romántico y de antaño. El jazmín, la albahaca, la hierbabuena y el romero proporcionarán fragancias deliciosas que acompañarán cócteles, degustaciones y brindis que nuestro catering puede diseñar en exclusiva para el evento. En definitiva, Torre Amat ofrece un entorno natural y arquitectónico único en Barcelona donde las experiencias no pasarán desapercibidas para quienes las viva.

Capacity

Room Name	Banquet	Cocktail	Theatre	School
Planta + Jardín	260	310		
Planta Entera	160	220		
Jardín Romántico	150			
Sala Kubala	20	40	40	
Sala Noble	60	140	100	
Sala Foronda	20	40	40	

← See all

ISABEL ESPINAR: +34 629 19 82 68
isabel@espiralspaces.com

Empresari del sector dels tramvies

- Carlos de Foronda y Valcárcel (oncle), primer president de la *Compañía General de Tranvías de Barcelona*; Manuel de Foronda y Aguilera, fundador de la *Sociedad de Tranvías del Norte de Madrid*
- (Finals dècada 1890) Incorporació a *The Madrid Street Tramway* com a cap de personal; el director general era Henry Brown (cunyat)
- (1902) Cap de personal a *The Barcelona Tramway Company* (Henry Brown, conseller delegat)
- (1905) *The Barcelona Tramway Company* va ser adquirida per *Les Tramways de Barcelone*
- Home fort de *Sofina* a Espanya (accionista de *Barcelona Traction*, *Barcelonesa de Electricidad*, *Energía Eléctrica de Cataluña*, etc.)
- (Premsa, 1917): Dtor. General de *Los Tranvías de Barcelona* (*Los Tranvías de Barcelona*, *Compañía General de Tranvías*, *Tranvías de Barcelona*, *Ensanche y Gracia*, *Compañía Nacional de Tranvías*, *Tranvías de Barcelona a San Andrés y Extensiones*)
- (1931) Dimiteix del càrrec amb la proclamació de la República

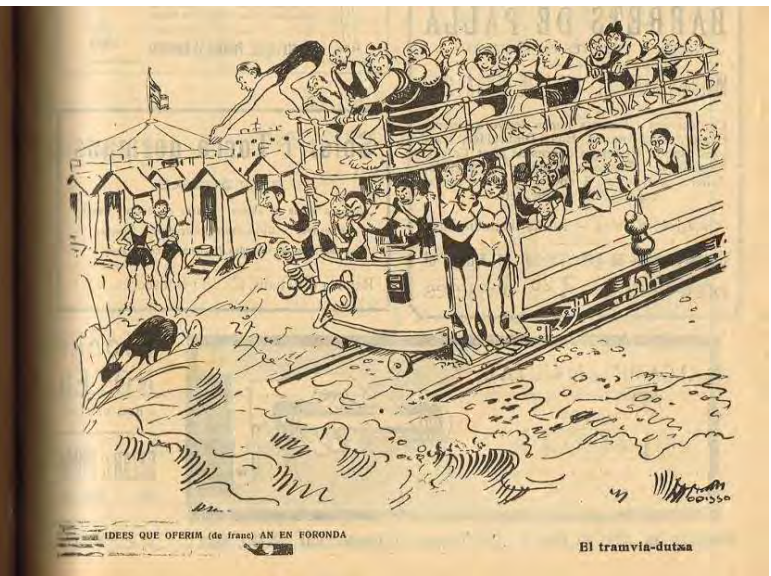

Empresari del sector dels tramvies

- 1907: final electrificació tramvies; 1911: final unificació companyies
- Dictadura de Primo de Rivera: nacionalització
- 1957: municipalització

Empresari del sector dels tramvies

Empresari del sector dels tramvies

1913

(Esquerra) "En Barcelona se ha celebrado un acto altamente simpático y de gran importancia societaria: la inauguración del Montepío y Caja de Pensiones para la vejez de los empleados de tranvías."

Peu de foto: "D. Mariano de Foronda, director de la Compañía de Tranvías y alma de la Caja de Previsiones."

(Dreta) "El Consejo de Administración de la Compañía de Tranvías de Barcelona ha tenido este año un rasgo plausible digno de todo encomio y de todo género de alabanzas. Consistió este en aprovechar la festividad de los Reyes para llevar a los hijos de sus empleados, con las alegrías de una hermosa fiesta en el palacio de Bellas Artes, el encanto del juguete. [...] D. Mariano de Foronda, principal organizador de esta fiesta, ha recibido muchas y muy entusiastas felicitaciones por tan plausible fiesta."

Conflictivitat laboral

- Negativa sistemàtica a reconèixer drets col·lectius o a acceptar la mediació sindical.
- Foronda representava la visió d'un empresari que concebia l'empresa com una jerarquia moral i tècnica, en la qual els treballadors devien obediència i disciplina més que no pas participació o negociació.
- 1906: primer gran conflicte, salaris, condicions de treball, increment cost de la vida; acomiadaments, tancament de línies.
 - Aquest conflicte va consolidar la desconfiança dels treballadors envers la direcció i va estimular la seva aproximació a les organitzacions sindicals que emergien al voltant de Solidaritat Obrera (Josep M. Huertas Claveria).
- 1909, Setmana Tràgica: els tramvies com a símbol de l'"ordre", paralització total durant els primers dies, crema d'unitats, etc.; Foronda reclama al govern una repressió exemplar.
- 1914: vaga de tramvies per les condicions laborals, paralització de la ciutat; Foronda es nega a negociar amb els representants dels obrers, contracte esquirols, intervenció de les autoritats
 - La inflexibilitat de Foronda va contribuir a radicalitzar el moviment obrer barceloní i a enfortir la influència de la CNT en el sector del transport (Manuel Tuñón de Lara, Jordi Maluquer).

Obsequio de los Empleados de la **Sección de Sarrià** al Exmo. Sr. D. Mariano de Foronda y González Vallarino Director de "Los Tranvías de Barcelona S. A." en recuerdo y como protesta del intento de huelga del personal tranviario, en Marzo de 1914

Relació amb els periodistes

Comissió de Periodistes per la construcció de cases Barates fent donació al Marquès de Foronda del pergamí que li dediquen per haver-los donat una casa.

Autor: Frederic Ballell. 1916. AFB.

Relació amb els periodistes

Visita al barri de la Salut

S.M. el Rey visita las Casas baratas de los periodistas

La Vanguardia, 4 de juny de 1930

Josep Maria Sagarra Plana
(Sarrià, 1885 - Barcelona, 1959)

Autor: Josep Brangulí

Nous tramvies de la línia Urquinaona - Clot -
Sagrera: retrat de grup de personalitats,
entre elles el marquès de Foronda, davant
d'un dels vagons.

Autor: Josep Maria Sagarra Plana. 1928. AFB.

Conversa al voltant d'una taula: el general Queipo de Llano, Luis Orgaz, capità general de la regió militar de Catalunya, i Mariano de Foronda.
Autor: Pérez de Rozas. 17.8.1939. AFB

Moltes gràcies per la vostra presència

El desembre no tenim prevista reunió del Taller d'Història.

La propera reunió serà el **15 de gener de 2026**

